

BARAZA LA WAWAKILISHI ZANZIBAR

Simu Nam. + 255 24 2230602/1

Fax Nam. + 255 24 2230215

Tovuti: www.zanzibarassembly.go.tz

SANDUKU LA BARUA 902,
ZANZIBAR

Barua Pepe: zahore@zanlink.com

HUTUBA YA MAONI YA KAMATI YA KATIBA, SHERIA NA UTAWALA YA BARAZA LA WAWAKILISHI KUHUSIANA NA MSWADA WA SHERIA YA MAREKEBISHO YA KUMI NA MOJA YA KATIBA YA ZANZIBAR YA 1984

Mhe Spika, Awali ya yote napenda kuchukua fursa hii kumshukuru Mwenyezi Mungu Muumba wa Mbingu na Ardhi kwa kutujaalia neema ya kuwa hai na kukutana kwa mara nyengine tena mbele ya Baraza lako Tukufu, kwa lengo la kujadili mambo mbali mbali yanayohusu maendeleo ya nchi yetu na watu wake, ikiwemo kupitisha miswada ya sheria mbali mbali ukiwemo na mswada huu ulio mbele yetu Mswada wa Sheria ya Marekebisho ya Kumi na Moja ya Katiba ya Zanzibar ya mwaka 1984.

Mhe Spika, Aidha napenda kuchukua fursa hii kukushukuru wewe binafsi kwa kuniruhusu kusimama mbele ya Baraza lako Tukufu ili niweze kuwasilisha maoni kwa niaba ya kamati ya Katiba, Sheria na Utawala ya Baraza la Wawakilishi kuhusu Mswada nilioutaja hapo juu.

Mhe Spika, Kwa dhati kabisa na kwa niaba ya Kamati naomba kuishukuru Serikali kupitia Wizara ya Nchi (OR) Katiba, Sheria, Utumishi wa Umma na Utawala Bora, kuona umuhimu wa kuleta Mswada huu muhimu mbele ya Baraza lako tukufu ili uweze kujadiliwa, kupitishwa na kuweza kutumika kwa lengo lililokusudiwa la kuwa na Katiba madhubuti itakayoweza kutumika katika uendeshaji wa nchi yetu.

Mhe Spika, Vile vile napenda kuchukua nafasi hii kuwashukuru Wajumbe wangu wa Kamati kwa michango na ushauri wao muhimu waliutoa wakati tulipokua tukiujadili na kuupitia Mswada huu ambapo mawazo na ushauri wao umewezeshwa leo hii kuwa hapa na kuweza kuwasilishwa mbele ya Baraza lako kwa ajili ya kupata ridha ya Wajumbe na hatimae kupitishwa kwa ajili ya kufikia lengo lililokusudiwa na Serikali kwa maslahi ya nchi yetu na wanachi wetu kwa ajumla.

Mhe Spika, naomba sasa kwa ruhsa yako niwataje Wajumbe wa Kamati yangu ya Katiba, Sheria na Utawala kama ifuatavyo:-

1. Mhe: Machano Othman Said	-	Mwenyekiti
2. Mhe: Mwanatatu Mbarak Khamis	-	M/Mwenyekiti
3. Mhe: Wanu Hafidh Ameir	-	Mjumbe
4. Mhe: Saada Ramadhan Mwendwa	-	Mjumbe
5. Mhe: Shamata Shaame Khamis	-	Mjumbe
6. Mhe: Mihayo Juma N'hunga	-	Mjumbe
7. Mhe: Nadir Abdulatif Yussuf	-	Mjumbe
8. Mhe: Ali Khamis Bakar	-	Mjumbe
9. Ndg: Rahma Kombo Mgeni	-	Katibu
10. Ndg: Ali Alawy Ali	-	Katibu

Mheshimiwa Spika, Baada ya utangulizi huo sasa kwa niaba ya kamati naomba kutoa maoni ya Kamati ya Katiba, Sheria na Utawala kuhusiana na Mswada uliopo mbele yetu kama ifuatavyo :-

Mheshimiwa Spika; kwanza Kamati yangu inaipongeza Serikali kwa kuona haja ya kukifanyia marekebisho Kifungu cha 66 cha Katiba ilikuondoa utata wa utekelezaji wake. Katika marekebisho hayo Serikali inapendekeza kukirekebisha kifungu hicho kwa kuifanyia marekebisho paragraph ya pili ya kifungu hiki ili Rais aweze kushauriana na vyama vya siasa bila ya kujali uwepo wa Kiongozi wa Upinzani Barazani au Uwakilishi vya vyama vya Siasa ndani ya Baraza.

Hata hivyo, kamati inashauri kifungu cha 66 cha Katiba paragrafu ya kwanza yote ndio ibakie kama ilivyo, hivyo paragrafu ya pili ya kushauriana na kiongozi wa upinzani Barazani au vyama vya siasa katika uteuzi wa Wajumbe wawili ifutwe yote kwa vile hali hiyo inampunguzia Rais madaraka yake ya kikatiba na pia huwa inaleta mgogoro mkubwa kwa vyama kuwanyima haki wale ambao wana uwezo wa kuchaguliwa kutokana na migogoro yao ndani ya vyama.

Mheshimiwa Spika, Aidha, Kamati yetu imeona kuwa wakati umefika kwa kifungu cha **119 (1)** cha Katiba ya Zanzibar kinachohusu **“Tume ya Uchaguzi”** nacho kubadilishwa ili kuwa na Tume Huru ya Uchaguzi. Kamati inapendekeza kifungu hicho kufutwa na kuandikwa upya ambapo baada ya marekebisho kesomeke kama ifuatavyo:-

119(1) Kutakua na Tume ya Uchaguzi ya Zanzibar ambayo itakua na Wajumbe wafuatao:

- Mwenyekiti ambaye atateuliwa na Rais kutoka miongoni mwa Wazanzibari ambae ataona anafaa;
- Wajumbe watano watakaoteuliwa na Rais na angalau wawili wawe wanawake;
- Mjumbe mmoja mwenye sifa ya kuwa Jaji wa Mahkama Kuu.

Mheshimiwa Spika, sababu kubwa za kamati yetu za kufanya marekebisho ya kifungu hiki cha 119 cha Katiba ni kwamba mazingira ya kifungu hiki yanalingana sana na kifungu cha 66 cha Katiba ambacho Serikali imeleta kufanyiwa marekebisho . Kwa mujibu wa katiba kifungu hicho cha 119 ambacho kinahusu “**Tume ya Uchaguzi**” kati ya Wajumbe saba wa Tume hiyo ya Uchaguzi, wawili Mhe Rais anawachagua baada ya kushauriana na Kiongozi wa shughuli za Serikali Barazani na wawili atachagua baada ya kushauriana na Kiongozi wa upinzani Barazani au kama hayupo ashauriane na vyama vya siasa.

Mheshimiwa Spika, kamati yangu inajenga hofu na hiki kifungu cha kumbana Mhe Rais kushauriana na kiongozi wa upinzani au vyama vya siasa kwa msingi ufuatao:

Kwanza, uzoefu unaonesha Wajumbe wa Tume wanaopendekezwa na Kiongozi wa upinzani au vyama vya siasa wanakua sio huru badala yake wanaenda kulinda maslahi ya vyama vyao.

Pili, Iwapo hakutakua na kiongozi wa upinzani Barazani hivyo kutumia vyama vya siasa kupendekeza majina ya hao wajumbe wawili lipo tatizo ambalo linaweza kutokeza hasa katika kutambua ni vyama gani vya siasa vitahusika hivi sasa na nchi yetu ina zaidi ya vyama 21 vya siasa vyenye usajili wa kudumu na kwa mujibu wa sheria ya vyama vya siasa ni lazima kwa kila chama kiwe na muundo wa kitaifa kwa pande mbili za Muungano kuwa na uwakilishi katika vyama hivyo, jambo hilo linaweza kuleta mgogoro mkubwa maana kila chama kinaweza kuvutia kwake .

Na mwisho, iwapo uteuzi wa Tume yote ya Uchaguzi utakuwa chini ya mamlaka ya Rais basi dhana ya Tume huru ya Uchaguzi ndio itakua imetimia.

Mheshimiwa Spika, baada ya marekebisho hayo na mapendekezo yaliyotolewa na kamati yangu napenda kuchukua tena nafasi hii kwa kuwashukuru tena Wajumbe wangu wa kamati kwa kunipa mashirikiano makubwa wakati tulipokua tukipitia mswada huu hadi leo kuweza kutoa maoni ya kamati mbele ya Baraza lako tukufu.

Mheshimiwa Spika, Mwisho kabisa napenda kukushukuru wewe binafsi kwa mara nyengine tena kwa kunipa nafasi hii na Wajumbe wa Baraza lako Tukufu kwa kunisikiliza kwa umakini mkubwa nategemea michango na mawazo yao yatasaidia zaidi katika kuuboresha mswada huu. Kamati yangu inaitaka Serikali kuipitia Katiba yote ili iweze kufanyiwa marekebisho makubwa kabla ya mwaka 2018 ili kuondoa kasoro mbali mbali ambazo zipo katika Katiba hiyo.

Mheshimiwa Spika; Kwa niaba ya kamati naunga mkono hoja na naomba kuwasilisha.

.....

Mhe: Machano Othman Said,
Mwenyekiti,
Kamati ya Katiba, Sheria na Utawala,
Baraza la Wawakilishi,
Zanzibar.